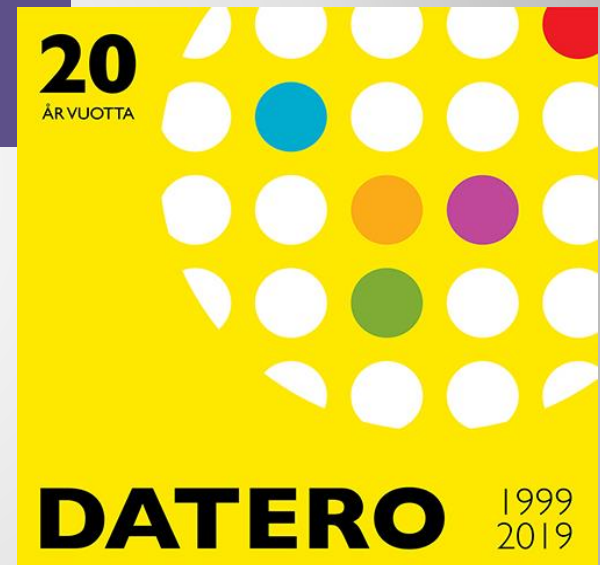

Erilaisten
oppijoiden liitto

Oppimisvaikeudet vauvasta vaariin

Tilanne – Tarpeet – Haasteet
Keinot

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Oppimisvaikeudet

- Synnynnäisiä, keskushermoston toiminnan poikkeavuudesta johtuvia vaikeuksia (ICD-10:ssä luokan F81 alaluokat)
- Ilmenevät tietyn taidon alueella, kuten lukemisessa, kirjoittamisessa, matematiikassa
- Perinnöllisiä (50 %) ja pysyviä
- Ilmenevät riippumatta henkilön muusta lahjakkuudesta
- Yksittäisiä oppimisvaikeuksia 5-10 %:lla väestöstä
- Kun päällekkäisyydet ja muut oppimisvaikeuksiksi usein ymmärrettävät haasteet otetaan huomioon (vaikeudet hahmottamisessa, motorikassa, keskittymisessä, kielellisissä taidoissa), niitä esiintyy 20 %:lla väestöstä

Neuvolasta toiselle asteelle ja korkeakouluun

Tarve:

- > varhainen tieto ja tuki (huom. periytyvyys)
- > neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö/tiedonkulku
- > vanhemmille tietoa ja tuen keinoja
- > tuen jatkumo päiväkodista peruskouluun ja peruskoulusta toiselle asteelle

Keinot:

- > henkilöstön perus- ja täydennyskoulutukseen tietoa oppimisvaikeuksista, erilaisista oppimistavoista ja erilaisten oppijoiden kohtaamisesta (ks. Yle 6.3.2021)
- > vaikeuksien kartoitus jo esikoulussa -> tarkempi tieto, parempi tuki
- > tarpeenmukainen, ryhmäkohtainen lisäresursointi ja yksilöllinen tuki
- > tietoa ja asennemuokkausta -> oppimisvaikeus ei ole este lukio- ja korkeakouluopinnoille
- > korkeakouluille yhtenäiset käytännöt tuen toteuttamisessa

Oppimisvaikeudet aikuisilla

Tilanne:

- > 600 000:lla työikäisellä puutteita perustaidoissa
- > suurella osalla oppimisvaikeuksia ei ole virallisesti todettu ja/tai he eivät ole saaneet niihin tukea
- > esim. metallialalla oppimisvaikeuksia yli 30 %:lla työntekijöistä (Teollisuusliitto)
- > muuttuvassa työelämässä vaikeuksia uuden oppimisessa ja tehtävistä suoriutumisessa => uupumista, sairauslomia, psykososiaalisia ja terveydellisiä ongelmia, työn menettäminen

Keinot:

- > julkiseen terveydenhuoltoon ja työterveyshuoltoon tietoa ja osaamista – (täydennys)koulutus
- > oppimisvalmennuspalveluja aikuisille (TE-palvelut)

Korona-aikana ...

- Laitteista pulaa (perheissä vuoroteltu tietokoneen käytössä)
- Erilaiset, uudet digitaaliset oppimisympäristöt olleet vaikeita ottaa käyttöön, lukuisat eri viestintäkanavat vaikeita seurata
- Lukiapuvälineitä/digitaalisia työvälineitä/helppokäyttötoimintoja ei tunneta eikä osata käyttää
- Erilaisten oppijoiden huomioon ottaminen etäopetuksessa (ja etätyössä) heikkoa
- Toiminnallisuuden väheneminen/loppuminen ja teksteihin perustuvan opiskelun/työskentelyn lisääntyminen raskasta lukivaikeuksisille (kommunikointi etäopetuksessa kirjallisesti – sähköposti/chat)
- Erityinen tuki toteutunut heikosti
- Kodin keinot ja resurssit tukea lasta vaihtelevat paljon
- Erilaisille oppijoille tärkeät oppimista tukevat tekijät jääneet pois: ryhmän tuki, visuaalisuus, toiminnallisuus, mimiikka (kun kameratkin usein pois käytöstä), ohjattu tauotus ja päivän rakentuminen

Mutta myös hyviä kokemuksia, jotka täytyy ottaa lähiopetusta tai hybridiopetusta suunniteltaessa huomioon!

Positiivista: panostukset digitaalisten oppimisympäristöjen ja verkkokoulutusten kehittämiseen

ICD 10 Luokka F81

F81.1 Kirjoittamiskyvyn häiriö

F81.2 Laskemiskyvyn häiriö

F81.3 Monimuotoinen oppimiskyvyn häiriö

F81.8 Muu oppimiskyvyn häiriö

F81.9 Määrittämätön oppimiskyvyn häiriö

Lisää diagnooseja luokassa R48

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Perinnöllisyys

Victoria

Carl Philip

Carl VIX Gustav

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Kymmenkunta dyslexia-geeniä

Kromosomi 15:ssa sijaitseva DYX1C1 on ensimmäinen löydetty dysleksiageeni.

(Tiede-lehti 3/2001: Kinnarinen, Tuula. Lukivaikeus täsmentyy)

Kromosomi 3:ssa sijaitseva ROBO1-geeni on ensimmäinen tunnettu vallitsevasti periytyvä dysleksiageeni. Sen matala taso ilmaisee säännöllisesti dysleksian.

(Helsingin yliopiston Biomedicumin ja Karolinska Institutetin tutkimusryhmä 2003 / Kere Juha)

Lukivaikeus ja lahjakkuus

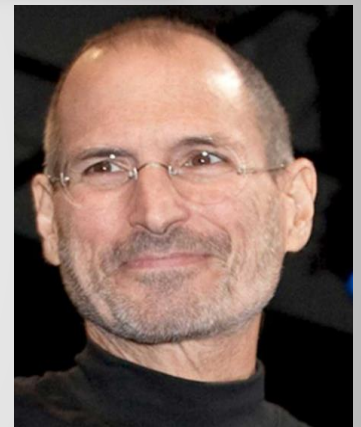
Robin
Packalen

Hanna-Mari
Seppälä

Mikael
Björklund

Steve Jobs

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Kun toiminnalliset lukitaidot ovat heikot

Koulu?	Opinnot?
Työhakemus?	Työ?
Työttömyysturvahakemus?	
Sosiaaliturvahakemus?	
Työturvallisuus?	
Elintaso?	Elämän laatu?
Arjen sujuvuus?	

- * Rajaa mahdollisuuksia
- * Ohjaa valintoja
- * **Varmuudella yksi tekijä, joka saa alkuun ja pitää yllä syrjäytymiskehitystä.**

⚠ WARNING

Read & understand operators manual before using this machine.

Failure to follow operating instructions could result in death or serious injury.

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Maria Ohisalo
28.11.2020

"Yksi syrjäytynyt
nuori maksaa
yhteiskunnalle
noin miljoona
euroa"

<https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/5148702/Maria+Ohisalo+Yksi+syrjaytynyt+nuori+maksaa+yhteiskunnalle+noin+miljoona+euroa>

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Toimivia digitaalisia
lukityövälineitä
on ollut olemassa
jo pitkään.

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Vastuun tulisi olla
julkishallinnolla,
ei yksittäisellä työntekijällä
tai kolmannella sektorilla.

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Tarvittavat resurssit?

VSHP:n alueella vuosina 1999-2017:

- 16 kuntaa / n. 180 000 asukasta
- yksi osa-aikainen työntekijä (50%)
- kustannus oli 60 000 €/vuosi
**= yhden syrjäytyneen nuoren aikuisen
kustannus / vuosi**

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

- Suomen väestö on noin 31 x Pohjanmaan väestö (5,5 miljoonaa:180 000).
- Koko maan tasolla kustannus olisi vajaat 2 000 000 € /vuosi.
- Se jakaantuisi väestöpohjan mukaan eri sairaanhoitopiireille.

Kyse on "pikkurahoista".

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Johtopäätökset

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Palvelu on halpaa
suhteessa sen
vaikuttavuuteen.

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Palveluja tulee tarjota
maakunnallisissa
julkishallinnon ylläpitämissä
osaamiskeskuksissa.

Perustelut:

- Tasalaatuisuus maan eri osissa
- Saavutettavuus
- Tarjolla kaiken ikäisille

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Uutta lainsäädäntöä ei tarvita.

Tarvitaan tulkinta siitä, että
tekniset lukiatyövälineet ovat
kommunikaation apuvälineitä.

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Ehdotamme

- 1. Vaikuta niin, että lukityövälineet tulkitaan kommunikaatioapuvälineiksi**
- 2. Vaikuta niin, että tämä palvelu määritetään maakunnallisten SOTE-alueiden Tikoteekkien tehtäväksi**

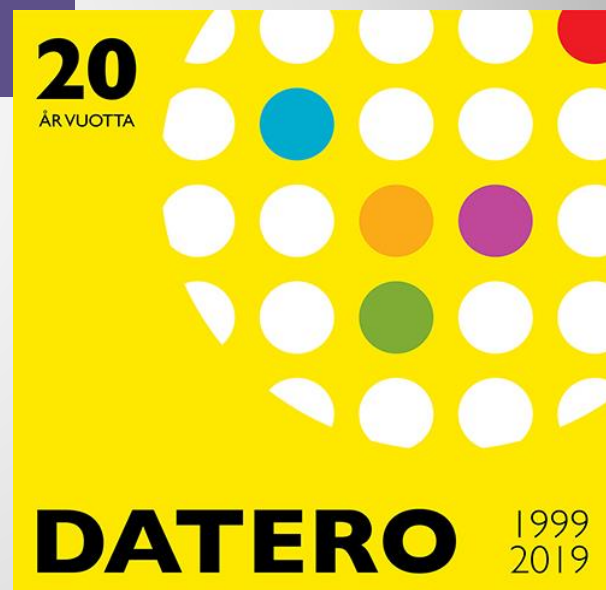
Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

Erilaisten
oppijoiden liitto

Kiitos!

Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero ry
Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Eo-liitto ry

